

*Maternella dödsfall i Sverige
2007*



MM-ARG

SFOG 2008 Skövde

**”Each maternal death has a story to tell
and can provide indications on
practical ways of addressing the problem”**

Beyond the Numbers WHO 2004

Definitioner

- **Direkt obstetrisk dödsorsak**

Död pga obstetriska komplikationer under graviditet, förlossning och puerperium som direkt eller indirekt är en följd av interventioner, försummelse eller felaktig behandling.

- **Indirekt obstetrisk dödsorsak**

Död pga pre-existerande sjukdomar eller sjukdomar som utvecklats under graviditeten, där de fysiologiska förändringarna under graviditeten förvärrat tillståndet, men där en direkt obstetrisk orsak saknas.

Arbetsätt

- Aidentifierade journalhandlingar –
noggrann sekretess!
- Hela gruppen läser alla fall, 2-5 personer
detaljgranskar och redovisar ett fall vardera
- Analys och diskussion i hela gruppen
- Protokoll (samma som Danmark) för
systematisk analys och bedömning

AUDIT - värdering av förloppet

- **Optimalt förlopp**

- **Suboptimalt förlopp**

Grad 1 Suboptimala faktorer finns, vilket bör leda till eftertanke, men dessa har inte medverkat till kvinnans död.

Grad 2 Suboptimala faktorer finns, men har knappast medverkat till kvinnans död.

Grad 3 Suboptimala faktorer finns vilka kan ha medverkat till kvinnans död.

Fall 1



- 27 år, 1-grav, eritreansk härkomst, ej svensktalande.
- MVC ca v 24: svullna underben, andfådd, Hb 66, fosterljud 204.
- Inläggning: bltr 130/70, urin-prot 4+, oliguri, albumin 21.
- Ultraljud: supraventrikulär takykardi 220/min, hjärtförstoring, pericardvätska, ascites.

forts fall 1



- Dag 1-5
Utredning: pleuravätska, lätt förstorat vä förmak, lätt pulmonell hypertension.
Beh: digitalisering, Betapred, vätska, blod, plasma, Furix.
- Dag 5: illamående, kräkningar, 170/85, takypné, oliguri.
- Dag 6-7: allmän försämring, uppseglande PE? Till IVA: pleuradrän bilat, albumin, Sotacor.

forts fall 1

- Dag 9:
Åter förlossningen.
Bricanyldropp pga sammandragningar.
4 tim efter avslutad beh fulminant lungödem.
Sectio, dött foster.
- Dag 10-12:
Viss förbättring på IVA men ånyo pleuradrän, upprepade beh med albumin, diuretika.
- Dag 12:
Lungödem, 2 intubationsförsök lyckas ej, avlider.
Tubläge?

Bedömning

- Direkt obstetrisk dödsorsak: lungödem till följd av PE

Alternativt: lungödem som följd av fosterhydrops, ”Mirror syndrome”?

- Suboptimala faktorer

Omfattande behandling för fostrets skull hos svårt sjuk moder, med farmaka med möjlig negativ påverkan?

Tokolys vid svår PE, hjärt/lungpåverkan?

Överbelastning med blod/albumin, i synnerhet efter genomgången lungödem?

Borde förlossningen tidigare lagts för mammans skull?

Maternal Mirror syndrome

- Svåra symptom hos gravid som ”speglar” bilden hos ett hydropt foster (ex vid immunisering, TTTS, SVT, parvovirusinfektion).
- Preeklampsiliknande symptom men uttalad hemodilution som leder till ”dilutionsanemi” med lågt hämatokrit.
- ”Tripple edema” : foster, placenta, moder.
- Kan vara reversibelt om lyckad etiologisk behandling av fostrets hydrops.
- Patofysiologi okänd: samma som PE?
Höga värden av sVEGFR-1 både hos PE och MS.

Fall 2



- 26 år, 1-föd, snabb förlossning v 41+1.
VE pga fosterbradykardi.
- 16 tim pp svåra epigastralgi.
Blodtryck 200/115.
Lab + Ketogan.
40 min senare samma blodtryck: T Viskan 5 mg p o.

fall 2 forts

- 1.5 tim senare: blodtryck 200/125.
Nepresol i v.
- 30 min senare: krampar.
Mg behandling.
- Lab: tecken på svår PE, HELLP.
- Ånyo kramper.
CT: hjärnblödning
Neurokir: utrymning av hämatom, viss misstanke på
kärlmissbildning.
Postoperativt hjärndöd.

Bedömning

- Direkt obstetrisk dödsorsak: PE, eklampsi, HELLP
Bidragande orsak: misstanke om kärlmissbildning i hjärnan.
- Suboptimal faktor
För långsam och passiv handläggning av det extremt höga blodtrycket

Fall 3

- 37 år, 1-föd, IVF grav, essentiell hypertoni.
Trandate 100 mg x 3 under grav.
- V 41+1 induktion pga högt blodtryck.
Blodtryck 178/112 vid inkomst, senare 181/101, 166/105.
Ingen läkarkontakt.
- EDA vid 6 cm öppning av cervix, 12 t efter inkomst
Blodtryck 200/103.
Extra Trandate 100 mg.

fall 3 forts

- 1 timme senare: bm hittar pat livlös, blå.
CTG: bradykardi, inga smdr sedan 10 min,
Återupplivning lyckas ej.
Perimortem snitt efter ca 10-15 min.
- Barnet överlever, HIE grad 1-2, kramper.
- Obduktion: dissekerande aortaaneurysm.

Bedömning

- Indirekt obstetrisk dödsorsak: dissekerande aortaaneurysm utan säkerställt "Marfans sy".
(patientens bror avled pga dissekerande aortaaneurysm 4 månader tidigare)
- Suboptimala faktorer
 - man kände inte till ev Marfans syndrom hos brodern.
 - kvinnans höga BT togs inte på allvar:
dr ej involverad ang blodtrycket vid inkomsten;
ingen uppföljning av blodtrycket efter extra givet Trandate.

Fall 4

- 30 år, 1-föd, från Pakistan, flytande engelska.
- Inlagd v 37+5 pga hög feber, hosta, buksmärtor, ont i kroppen sen 5 dgr.
- Pc pga susp pneumoni.
CRP 11, LPK 11.6
Rtg pulm ua.
Omfattande infektionsutredning: pos influenza B.

fall 4 forts

- Dag 6: försämrat AT, huvudvärk.
- Dag 8: induktion misslyckas, snittas okomplicerat.
- Dag 10: apatisk, cerebralt påverkad, svag ena sidan – meningit/encefalit?

LP: monocytär bild, högt laktat – listeria? – tbc?
behandling inleds.

Normal rtg pulm talar emot tbc.

Flyttas till infektionsavdelning.

fall 4 forts

- Dag 13-16: alltmer försämrad: apatisk, svår i kontakten, förvirrad, nackstyv, kramper.

Ny LP för tbc diagnostik.

Listeriabeh byts mot beh mot bakteriell meningit + virusmeningit + kortison.

CT skalle: hjärnstamsinfarkt, hjärnödem, hotande inklämning.

- Dag 16: avlider
- 1 v senare: PCR likvor visar *M. tuberculosis*

Bedömning

- Indirekt obstetrisk dödsorsak: TB-meningit med kramper
- Suboptimala faktorer
 - svårigheter vid ovanliga sjukdomar hos invandrarkvinnor
- - atypisk klinisk bild: vanligaste former av TBC hos gravida idag är extrapulmonella.
 - bristande kommunikation mellan olika specialister; multidisciplinära ronder hade möjligen lett till tidigare diagnos?

Fall 5



- 40 år, 1-föd
Tidigare depressioner, hereditet för bipolär psykisk sjukdom
Under grav gestationsdiabetes, insulinbehandling med god kontroll.
- Fynd av mindre avvikelser vid rutinultraljud utlöser ångest, tilltagande depression.
Psykiaterkontakt
SSRI

fall 5 forts

- Tredje trimestern: upprepade ECT-beh –efter 11 kurer avbryts behandlingen pga tveksam effekt. Inläggs psykiatrisk klinik v 30.
- V 36 terapikonferens med planering för boende på stödhem
- 2 dgr senare: suicid i samband med permission i hemmet.

Bedömning

- Indirekt obstetrisk dödsorsak: psykiatrisk sjukdom, suicid.
- Suboptimala faktorer.
Bristfällig kunskap inom vården om riskerna, både vad gäller suicid- och infanticid, vid bipolär hereditet och allvarlig psykisk sjukdom hos gravida.

Samverkan i vårdkedjan MHV, sluten obstetrisk vård och öppen/ sluten psykiatrisk vård fungerade ej helt optimalt.

Mödradödlighet 2007

Ålder	Para	Ursprung	Tidpunkt	Dödsorsak	Suboptimalt förlopp/ Lärdom
22	0	Utl	3d pp	Direkt: Lungödem	Riskfaktorer för lungödem hos gravida
26	0	Sv	2d pp	Direkt: Hjärnblödning	Respekt för högt systolisk blodtryck
37	0	Sv	intrapartalt	Indirekt: Dissekerande aortaaneurysm	Respekt för högt systoliskt blodtryck Förbättra anamnesupptag
29	0	Utl	8d pp	Indirekt: TBC meningit	Vanligaste former av TBC hos gravida är extrapulmonella
40	0	Sv	36 grav veckor	Indirekt: Depression suicid	Kvinnor med ärftlighet för bipolär sjukdom är en risk för suicid under grav/PP

Lärdomar

- Öka kunskap om riskfaktorer för lungödem under graviditet *PE (Mirror Sy), tokolys, kardiogena, volymöverbelastning.*
- Höja respekt för högt systoliskt blodtryck!
BT_≥160 skall behandlas aggressivt!

Lärdomar

- Invandrarkvinnor högriskgrupp!
p g a förekomst av för oss ovanliga tillstånd.
Vanligaste former av TBC hos gravida kvinnor är
extrapulmonella.
- Kvinnor med allvarlig psykisk sjukdom under grav
och PP och med bipolär hereditet är ett högriskgrupp
vad gäller suicid och infanticid.
- **Vikt av teamarbete, multidisciplinära
konferenser, vårdplanering vid svåra fall!**

Tack!

**”The extent to which we implement
good clinical practice
is never as good as we think it is.”**

Beyond the Numbers WHO 2004